

Z A K O N

O MLADIMA

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet i cilj zakona

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se mere i aktivnosti koje preduzimaju Republika Srbija, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, a koje imaju za cilj unapređivanje društvenog položaja mladih i stvaranje uslova za ostvarivanje potreba i interesa mladih u svim oblastima koje su od interesa za mlade.

Cilj zakona je stvaranje uslova za podršku mladima u organizovanju, društvenom delovanju, razvoju i ostvarivanju potencijala na ličnu i društvenu dobrobit.

Omladinska politika i omladinski sektor

Član 2.

Omladinska politika je ukupnost svih mera i aktivnosti državnih organa, ustanova, udruženja i drugih subjekata koje su usmerene na poboljšanje i unapređivanje položaja mladih.

Omladinski sektor obuhvata sve oblasti u kojima se obavljaju omladinske aktivnosti, a koje su definisane opštim ciljevima Nacionalne strategije za mlade (u daljem tekstu: Strategija).

Omladinsku politiku u oblastima omladinskog sektora sprovodi ministarstvo nadležno za poslove omladine (u daljem tekstu: Ministarstvo) sprovođenjem Strategije i drugih programskih dokumenata iz oblasti omladinske politike i koordiniranjem aktivnosti na njihovom sprovođenju, uz učešće organa nadležnih za posebne oblasti u omladinskom sektoru i svih drugih subjekata omladinske politike, u skladu sa ovim zakonom.

Značenje pojedinih izraza u ovom zakonu

Član 3.

Pojedini izrazi u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- 1) omladina ili mladi su lica od navršenih 15 godina do navršenih 30 godina života;
- 2) subjekti omladinske politike su: Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave kao nosioci omladinske politike, ustanove, udruženja koja sprovode omladinske aktivnosti i drugi subjekti koji učestvuju u sprovođenju omladinske politike;
- 3) omladinske aktivnosti predstavljaju različite aktivnosti u oblastima omladinskog sektora koje sprovode mladi ili subjekti omladinske politike i koje su usmerene ka unapređivanju položaja mladih i njihovom osnaživanju za aktivno učešće u društvu na ličnu i društvenu dobrobit;

4) omladinski rad predstavlja onaj deo omladinskih aktivnosti koje se organizuju sa mladima i za mlade, zasnivaju na neformalnom obrazovanju, odvijaju u okviru slobodnog vremena mladih i preduzimaju radi unapređivanja uslova za lični i društveni razvoj mladih u skladu s njihovim potrebama i mogućnostima i uz njihovo dobrovoljno učešće;

5) neformalno obrazovanje mladih jeste skup organizovanih i mladima prilagođenih obrazovnih aktivnosti koje nisu predviđene sistemom formalnog obrazovanja, zasnovanih na potrebama i interesovanjima mladih, principima dobrovoljnog i aktivnog učešća mladih u procesu učenja i promociji demokratskih vrednosti, kroz koje mladi stiču kompetencije neophodne za razvoj ličnih potencijala, aktivno učešće u društvu i bolju zapošljivost.

Svi izrazi koji se koriste u ovom zakonu koriste se rodno neutralno.

Načelo podrške mladima

Član 4.

Svi, a posebno subjekti omladinske politike, u okviru svojih poslova i delokruga podržavaju društveno osnaživanje mladih na način utvrđen zakonom, Strategijom i drugim instrumentima omladinske politike.

Načelo jednakosti i zabrane diskriminacije

Član 5.

Svi mladi su jednaki.

Zabranjeno je svako neopravdano pravljenje razlike ili nejednako postupanje prema mladima, posredno ili neposredno, po bilo kom osnovu, a naročito po osnovu rase, pola, nacionalne pripadnosti, verskog ubeđenja, jezika, društvenog porekla, imovnog stanja, članstva u političkim, sindikalnim i drugim organizacijama, psihičkog ili fizičkog invaliditeta, zdravstvenog stanja, fizičkog izgleda, seksualne orijentacije, rodnog identiteta i drugog stvarnog, odnosno pretpostavljenog ličnog svojstva.

Načelo jednakih šansi

Član 6.

Mladi imaju pravo na jednake šanse i učešće u svim oblastima društvenog života u skladu sa sopstvenim izborom i sposobnostima.

Načelo jačanja svesti o značaju mladih i njihovoj društvenoj ulozi

Član 7.

Svi, a posebno subjekti omladinske politike, podstiču i podržavaju jačanje svesti o značaju mladih i društvene uloge mladih kroz realizaciju omladinske politike, društveno osnaživanje u cilju ostvarivanja dobrobiti mladih, promociju i zaštitu njihovih interesa, potreba i mogućnosti za aktivno učešće u društvu.

Načelo aktivnog učešća mladih

Član 8.

Svi, a posebno subjekti omladinske politike, obezbeđuju podsticajno okruženje i daju aktivnu podršku u realizaciji omladinskih aktivnosti mladih, preduzimanju inicijative i njihovom smislenom uključivanju u procese donošenja i

spvođenja odluka koje doprinose ličnom i društvenom razvoju, a na osnovu pune obaveštenosti mladih.

Načelo odgovornosti i solidarnosti mladih

Član 9.

Mladi treba da aktivno doprinose izgradnji i negovanju društvenih vrednosti i razvoju svoje zajednice, naročito putem različitih oblika volonterskih aktivnosti i da izražavaju solidarnost i posebnu brigu prema osobama sa invaliditetom, pripadnicima nacionalnih manjina i svim drugim licima i društvenim grupama koje mogu biti u riziku od diskriminacije, odnosno diskriminatornog postupanja.

II. NACIONALNA STRATEGIJA ZA MLADE

Član 10.

Strategija je dokument koji, na predlog Ministarstva, donosi Vlada, kojim se uređuje naročito: aktivno učešće mladih u društvenom životu, obezbeđivanje ostvarivanja prava mladih na jednake šanse, informisanje mladih, podsticanje i vrednovanje izuzetnih postignuća mladih, podsticanje i razvijanje formalnog i neformalnog obrazovanja, podsticanje i stimulisanje zapošljavanja i samozapošljavanja mladih i omladinskog preduzetništva, unapređivanje bezbednosti mladih, održivog razvoja i zdrave životne sredine, očuvanje i unapređivanje zdravlja mladih i druge aktivnosti i oblasti od značaja za mlade.

Član 11.

Strategija se donosi za period od šest godina.

U pripremi i realizaciji Strategije učestvuju mladi, Ministarstvo, ministarstva nadležna za posebne oblasti u omladinskom sektoru i svi drugi subjekti omladinske politike.

Ministarstvo usmerava i prati sprovođenje Strategije na lokalnom nivou.

Subjekti omladinske politike deluju u skladu s principima Strategije.

Sredstva za realizaciju Strategije

Član 12.

Sredstva za realizaciju Strategije obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije, kao i u budžetu autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave i iz drugih izvora, u skladu sa zakonom.

U skladu sa Strategijom, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave utvrđuju akcione planove za sprovođenje Strategije na svojoj teritoriji i u svom budžetu obezbeđuju sredstva za realizaciju tih planova.

III. UDRUŽENJA KOJA SPROVODE OMLADINSKE AKTIVNOSTI

Udruženje mladih i udruženje za mlade

Član 13.

Radi obavljanja omladinskih aktivnosti, unapređenja uslova za lični i društveni razvoj mladih prema njihovim potrebama i mogućnostima i uključivanja mladih u društveni život zajednice i njihovog informisanja osnivaju se udruženja mladih i

udruženja za mlade, u skladu sa zakonom kojim se uređuje osnivanje i pravni položaj udruženja.

Udruženja iz stava 1. ovog člana upisuju se u registar udruženja koji vodi nadležni organ, u skladu sa zakonom.

Udruženje mladih je udruženje koje je upisano u registar i deluje u skladu sa zakonom kojim se uređuje osnivanje i pravni položaj udruženja, a čije članstvo čini najmanje dve trećine mladih i čiji su ciljevi ili oblast ostvarivanja ciljeva usmereni na mlade, u skladu sa ovim zakonom.

Udruženje za mlade je svako drugo udruženje koje je upisano u registar i deluje u skladu sa zakonom kojim se uređuje osnivanje i pravni položaj udruženja, a čiji su ciljevi ili oblast ostvarivanja ciljeva, pored ostalog, usmereni i na mlade, u skladu sa ovim zakonom.

Mladi mogu da se udružuju i u neformalna udruženja čiji su ciljevi ili oblast ostvarivanja ciljeva usmereni na mlade, u skladu sa ovim zakonom, a koja deluju u skladu sa zakonom kojim se uređuje osnivanje i pravni položaj udruženja.

Savezi udruženja mladih i udruženja za mlade

Član 14.

Sva registrovana udruženja mladih i udruženja za mlade mogu se, radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva i interesa, udruživati u saveze čiji su ciljevi i oblast ostvarivanja ciljeva usmereni na mlade (u daljem tekstu: savezi).

Na osnivanje, upis u registar i delovanje saveza primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuje osnivanje i pravni položaj udruženja.

Status krovnog saveza (u daljem tekstu: krovni savez) stiče onaj savez u koji se udruži najmanje 60 registrovanih udruženja iz člana 13. ovog zakona i saveza iz stava 1. ovog člana, koja imaju sedište na teritoriji najmanje dve trećine upravnih okruga u Republici Srbiji i najmanje dve godine sprovode omladinske aktivnosti u više jedinica lokalne samouprave i koji okuplja najmanje 2000 individualnih članova, od kojih je najmanje dve trećine mladih.

Na osnovu evidencije koju vodi, u skladu sa ovim zakonom, Ministarstvo izdaje savezu potvrdu o ispunjenosti uslova iz stava 3. ovog člana.

Krovni savez predstavlja i zastupa interese svojih članova, predlaže kandidate za Savet za mlade i učestvuje u procesu izrade i sprovođenja Strategije i drugih dokumenata iz oblasti omladinske politike.

Vođenje evidencija

Član 15.

Ministarstvo vodi jedinstvenu evidenciju udruženja i saveza iz čl. 13. i 14. ovog zakona, na osnovu podataka organa nadležnog za njihovu registraciju i podataka koje dostavljaju udruženja, radi organizovanog i sistematskog praćenja stanja u oblastima omladinskog sektora i praćenja sprovođenja omladinske politike, kao i finansiranja programa i projekata od javnog interesa u oblastima omladinskog sektora, u skladu sa ovim zakonom.

Evidencija iz stava 1. ovog člana sadrži, naročito, sledeće podatke:

- naziv udruženja, sedište i adresu;
- datum osnivanja udruženja;

- oblast ostvarivanja ciljeva;
- ciljeve radi kojih se osniva udruženje;
- lično ime i jedinstveni matični broj građana, odnosno broj putne isprave i državu izdavanja putne isprave zastupnika udruženja;
- članstvo u savezima;
- ukupan broj članova udruženja;
- broj članova uzrasta od 15 do 30 godina.

Sadržinu i način vođenja jedinstvene evidencije iz stava 1. ovog člana bliže uređuje ministar nadležan za poslove omladine (u daljem tekstu: ministar).

IV. SAVET, KANCELARIJA I AGENCIJA ZA MLADE

Savet za mlade

Član 16.

Vlada, na predlog Ministarstva, u skladu s propisima koji uređuju rad Vlade, obrazuje Savet za mlade kao savetodavno telo koje podstiče i usklađuje aktivnosti u vezi sa razvojem, ostvarivanjem i sprovođenjem omladinske politike i predlaže mere za njeno unapređivanje.

Savet za mlade čine predstavnici organa državne uprave u čijem su delokrugu oblasti od interesa za mlade, pokrajinskog organa uprave nadležnog za pitanja mladih, udruženja i saveza iz čl. 13. i 14. ovog zakona, kancelarija za mlade i ugledni stručnjaci.

Najmanje jednu trećinu članova Saveta za mlade čine predstavnici mladih iz reda udruženja i saveza iz čl. 13. i 14. ovog zakona.

Pokrajinski savet za mlade i savet za mlade jedinice lokalne samouprave

Član 17.

Radi usklađivanja aktivnosti u vezi sa ostvarivanjem omladinske politike na teritoriji autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave može osnovati pokrajinski, gradski i opštinski savet za mlade.

Kancelarija za mlade

Član 18.

Radi obezbeđivanja uslova za aktivno uključivanje mladih u život i rad društvene zajednice, osnaživanja mladih, pružanja podrške organizovanju različitih društvenih aktivnosti mladih, učenju i kreativnom ispoljavanju potreba mladih, jedinica lokalne samouprave može, u okviru svojih ovlašćenja, potreba i mogućnosti, osnovati kancelariju za mlade.

Kancelarija za mlade finansira se iz budžeta jedinice lokalne samouprave, kao i iz drugih izvora, u skladu sa zakonom.

Aktivnosti iz stava 1. ovog člana realizuju se u skladu sa Strategijom i lokalnim akcionim planovima za mlade.

Agencija za mlade

Član 19.

Za realizaciju programa za mlade, a u skladu sa programima Evropske unije koji se odnose na mlade, može se obrazovati agencija, u skladu sa posebnim zakonom.

V. FINANSIRANJE PROGRAMA I PROJEKATA OD JAVNOG INTERESA U OBLASTIMA OMLADINSKOG SEKTORA

Član 20.

U budžetu Republike Srbije obezbeđuju se sredstva za finansiranje programa i projekata od javnog interesa u oblastima omladinskog sektora kojima se:

- 1) obezbeđuju uslovi za razvoj i unapređivanje omladinskih aktivnosti kroz podsticanje mladih da aktivno učestvuju u društvenim tokovima;
- 2) podstiču udruženja mladih, udruženja za mlade i savezi da učestvuju u sprovođenju omladinskih aktivnosti i ostvarivanju ciljeva Strategije;
- 3) mladi informišu o pitanjima od značaja za mlade i izdaju publikacije od značaja za mlade;
- 4) podstiče karijerno vođenje i savetovanje mladih i organizuju obuke, seminari i manifestacije od značaja za zapošljavanje, samozapošljavanje i preduzetništvo mladih;
- 5) podstiče neformalno obrazovanje mladih u oblastima omladinskog sektora i razvija kvalitet neformalnog obrazovanja mladih;
- 6) vrši društveno osnaživanje mladih, naročito kroz podsticanje volonterizma i omladinskog rada i izgradnju kapaciteta udruženja mladih;
- 7) mladi podstiču za aktivno i kvalitetno provođenje slobodnog vremena, negovanje zdravih i bezbednih stilova života, kao i za zadovoljavanje potreba mladih u oblasti kulture;
- 8) podstiče aktivnost mladih u oblastima omladinskog sektora na lokalnom nivou kroz podršku realizaciji lokalnih akcionih planova za mlade i programa i projekata lokalnih kancelarija za mlade;
- 9) sprovode istraživanja o položaju i potrebama mladih u Republici Srbiji;
- 10) realizuje i afirmiše međunarodna saradnja u oblastima omladinskog sektora;
- 11) pruža podrška mladim talentima kroz nagrađivanje, stipendiranje i usavršavanje učenika i studenata.

Za finansiranje podrške mladim talentima kroz nagrađivanje, stipendiranje i usavršavanje učenika i studenata, sredstva u budžetu Republike Srbije obezbeđuju se u okviru budžetskog fonda koji je Vlada osnovala za te namene (u daljem tekstu: Fond za mlade talente), u skladu sa zakonom kojim se uređuje budžetski sistem.

Finansiranje i sufinansiranje programa i projekata od javnog interesa u oblastima omladinskog sektora

Član 21.

Finansiranje i sufinansiranje programa i projekata od javnog interesa u oblastima omladinskog sektora iz člana 20. stav 1. tač. 1)-10) ovog zakona ostvaruje

se kroz finansiranje ili sufinansiranje programa i projekata koje realizuju nosioci programa i projekata, i to:

- 1) udruženja mladih, udruženja za mlade i savezi;
- 2) lokalne samouprave;
- 3) ustanove, naučnoistraživački instituti i druga pravna lica sa sedištem u Republici Srbiji.

Podrška mladim talentima iz člana 20. stav 1. tačka 11) ovog zakona ostvaruje se kroz finansiranje učenika i studenata u skladu sa uslovima iz ovog zakona.

Nosilac programa i projekata od javnog interesa u oblastima omladinskog sektora koji se finansiraju i sufinansiraju u skladu sa odredbama ovog zakona ne može za finansiranje istih aktivnosti da koristi istovremeno sredstva iz republičkog, pokrajinskog i lokalnog budžeta.

Uslovi za finansiranje, sufinansiranje i sprovođenje programa i projekata

Član 22.

Nosioci programa i projekata iz člana 21. stav 1. tač. 1) i 3) ovog zakona moraju da budu registrovani na teritoriji Republike Srbije u skladu sa zakonom.

Nosioci programa i projekata iz člana 21. stav 1. tačka 2) ovog zakona moraju da imaju osnovanu kancelariju za mlade.

Korisnici sredstava Fonda za mlade talente moraju da budu državljani Republike Srbije ili da imaju status izbeglice, da imaju prebivalište u Republici Srbiji, odnosno boravište - za lica koja imaju status izbeglice, kao i da ispunjavaju druge uslove predviđene aktom o osnivanju tog budžetskog fonda.

Finansiranje ili sufinansiranje programa i projekata iz člana 21. ovog zakona vrši se na osnovu javnog konkursa, u skladu sa sredstvima utvrđenim u budžetu Republike Srbije za finansiranje javnog interesa u oblastima omladinskog sektora.

Ministar, u skladu s propisima kojima se uređuje državna uprava, rešenjem obrazuje posebnu radnu grupu – Komisiju za stručni pregled podnetih predloga programa i projekata za finansiranje iz člana 20. stav 1. tač. 1)-10) ovog zakona.

Ministar, na predlog komisije iz stava 5. ovog člana, utvrđuje koji će se programi i projekti od javnog interesa u oblastima omladinskog sektora finansirati ili sufinansirati iz sredstava budžeta Republike Srbije.

Ministarstvo na zvaničnoj internet prezentaciji objavljuje spisak svih učesnika u postupku, odobrenih programa i projekata, sa iznosom odobrenih sredstava, kao i spisak odobrenih stipendija i nagrada iz člana 21. stav 2. ovog zakona.

Član 23.

Sa nosiocem programa ili projekta kome se dodele finansijska sredstva, Ministarstvo zaključuje ugovor o realizaciji programa ili projekta od značaja za mlade u oblastima omladinskog sektora iz člana 20. ovog zakona.

Ukoliko se nosilac programa ili projekta ne odazove pozivu za zaključenje ugovora u roku od osam dana od dana prijema poziva, smatraće se da je odustao od predloga programa ili projekta.

Nosilac odobrenog programa ili projekta dužan je da na zahtev Ministarstva, a najmanje jednom godišnje, dostavi izveštaj o realizaciji programa ili projekta i utrošku sredstava.

Ministar može obustaviti dalje finansiranje programa ili projekta nosiocu odobrenog programa ili projekta koji ne dostavi izveštaj u predviđenom roku.

Nosilac odobrenog programa ili projekta dužan je da, u slučaju nenamenske upotrebe sredstava, izvrši povraćaj ukupno dodeljenog novčanog iznosa davaocu sredstava.

Nosilac odobrenog programa ili projekta dužan je da čuva evidenciju, odnosno dokumentaciju koja se odnosi na realizovanje tog programa ili projekta, u skladu sa zakonom.

Član 24.

Ministar bliže uređuje način odobrenja programa i dodele sredstava, izgled i sadržinu obrasca za konkurisanje i dokumentaciju koja se uz predlog projekta ili programa podnosi, sadržinu i izgled izveštaja o realizaciji programa ili projekta i način praćenja realizacije odobrenih programa i projekata.

Ostvarivanje potreba i interesa mladih u oblastima omladinskog sektora u autonomnoj pokrajini

Član 25.

Finansiranje potreba i interesa mladih u autonomnoj pokrajini vrši se u skladu sa interesima i potrebama autonomne pokrajine i njenim ekonomskom mogućnostima, i to za:

- 1) obezbeđivanje uslova za učešće mladih u izradi i sprovođenju pokrajinskog akcionog plana za mlade;
- 2) podsticanje mladih da aktivno učestvuju u društvenim tokovima kroz afirmaciju i podršku omladinskih aktivnosti na teritoriji autonomne pokrajine;
- 3) podsticanje udruženja mladih, udruženja za mlade i saveza da učestvuju u sprovođenju omladinske politike, uključujući izgradnju kapaciteta udruženja mladih, na teritoriji autonomne pokrajine;
- 4) organizaciju obuka, seminara, konferencija i manifestacija iz oblasti omladinske politike koji su od posebnog interesa za autonomnu pokrajinu.

Za ostvarivanje potreba i interesa mladih iz stava 1. ovog člana sredstva se obezbeđuju u budžetu autonomne pokrajine.

Nadležni organ autonomne pokrajine bliže uređuje uslove i način dodele sredstava iz budžeta autonomne pokrajine, odnosno odobrenja projekata za ostvarivanje potreba i interesa mladih na teritoriji autonomne pokrajine i način javnog objavljivanja podataka o predloženim programima i projektima za finansiranje, odobrenim programima i projektima i realizaciji odobrenih programa i projekata.

Ostvarivanje potreba i interesa mladih u oblastima omladinskog sektora u jedinicama lokalne samouprave

Član 26.

Finansiranje potreba i interesa mladih u jedinicama lokalne samouprave vrši se u skladu sa interesima i potrebama jedinice lokalne samouprave i njenim ekonomskim mogućnostima, i to za:

1) podsticanje mladih da aktivno učestvuju u društvenim tokovima kroz afirmaciju i podršku omladinskim aktivnostima, omladinskom radu i neformalnom obrazovanju na teritoriji jedinice lokalne samouprave;

2) podsticanje udruženja mladih, udruženja za mlade i saveza da učestvuju u sprovođenju omladinske politike, uključujući izgradnju kapaciteta udruženja mladih, na teritoriji lokalne samouprave;

3) osnivanje i rad kancelarije za mlade, klubova za mlade, omladinskih centara i dr.;

4) aktivnosti ustanova preko kojih se ostvaruje javni interes u oblastima omladinskog sektora, a koje su osnovane od strane lokalne samouprave;

5) obezbeđivanje uslova za učešće mladih u izradi i sprovođenju lokalnog akcionog plana za mlade;

6) stvaranje uslova za aktivno i kvalitetno provođenje slobodnog vremena mladih, bavljenje sportom, negovanje zdravih i bezbednih stilova života, sprovođenje volonterskih aktivnosti, organizaciju obuka, seminara i manifestacija od značaja za zapošljavanje i usavršavanje mladih, kao i za potrebe mladih u oblasti kulture;

7) podršku aktivnostima i projektima kojima se podstiče održivi razvoj i zaštita životnog okruženja.

Za ostvarivanje potreba i interesa mladih iz stava 1. ovog člana sredstva se obezbeđuju u budžetu jedinice lokalne samouprave.

Nadležni organ jedinice lokalne samouprave bliže uređuje uslove i način dodele sredstava iz budžeta jedinice lokalne samouprave, odnosno odobrenja projekata za zadovoljavanje potreba mladih na teritoriji jedinice lokalne samouprave i način javnog objavljivanja podataka o predloženim programima i projektima za finansiranje, odobrenim programima i projektima i realizaciji odobrenih programa i projekata.

VI. NADZOR

Član 27.

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo.

VII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 28.

Propisi za sprovođenje ovog zakona iz člana 15. stav 3. i člana 24. ovog zakona doneće se u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 29.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, a primenjuje istekom roka od šest meseci od dana stupanja na snagu.

OBRAZLOŽENJE PREDLOGA ZAKONA O MLADIMA

USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o mladima sadržan je u članu 97. tačka 17. Ustava Republike Srbije prema kome Republika Srbija uređuje i obezbeđuje druge odnose od interesa za Republiku Srbiju, u skladu s Ustavom.

RAZLOZI I CILJEVI DONOŠENJA ZAKONA O MLADIMA

U Republici Srbiji 20% stanovništva čine mladi, tj. lica od navršених 15 do navršених 30 godina života. U Strategiji Evropske unije „Mladi -ulaganje i osnaživanje” data je projekcija da će broj mladih u Evropskoj uniji do 2050. godine opasti za čitavih 5%. Republika Srbija se takođe suočava sa ovim problemom te je tim pre neophodno ulagati u mlade ljude već danas i stvarati uslove za puni razvoj njihovih potencijala i aktivno učešće u društvu. Da je potreban zakon kojim se uređuju mere i aktivnosti koje preduzimaju Republika Srbija, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, a koje imaju za cilj unapređivanje društvenog položaja mladih i stvaranje uslova za ostvarivanje potreba i interesa mladih u svim oblastima koje su od interesa za mlade prepoznato je još tokom konsultativnog procesa u izradi Nacionalne strategije za mlade (u daljem tekstu: Strategija). Naime, tokom izrade Strategije organizovano je 167 okruglih stolova širom Republike Srbije, a u konsultativnom procesu tokom izrade Strategije učestvovalo je 16 ministarstava i 47 udruženja, a svoje mišljenje o Strategiji je dalo i preko 16.000 mladih. Vlada je usvojila Strategiju 2008. godine. Na osnovu iskazanih potreba mladih, specifičnosti Republike Srbije i 11 indikatora omladinske politike koje je preporučio Savet Evrope, u Strategiji je utvrđeno 11 opštih ciljeva koji se razrađuju kroz specifične ciljeve i mere koje vode njihovom ostvarivanju, pri čemu od ovih 11 strateških ciljeva dva se direktno odnose na podsticanje mladih da učestvuju u društvu i na izgradnju održivog institucionalnog okvira za stvaranje uslova za ovo učešće. U Akcionom planu za sprovođenje Strategije, koji je Vlada usvojila 2009. godine predviđeno je donošenje zakona o mladima.

Imajući u vidu sve napred navedeno razlozi za donošenje ovog zakona jesu uređenje mera i aktivnosti koje preduzimaju Republika Srbija, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave i koje imaju za cilj unapređivanje društvenog položaja mladih i stvaranje uslova za ostvarivanje potreba i interesa mladih u svim oblastima koje su od interesa za mlade, proklamovanje načela društvene brige o mladima, utvrđivanje prava i obaveze subjekata omladinske politike, sistemsko uređenje statusa i položaja udruženja koja sprovode omladinske aktivnosti, otvaranje mogućnosti za osnivanje i rad saveta za mlade i kancelarija za mlade, kao i donošenje i sistemsko praćenje sprovođenja Strategije.

Vršenje omladinskih aktivnosti ulazi u veliki broj oblasti koje su regulisane odgovarajućim zakonima. Stvar je opredeljenja da li će pitanja u vezi sa mladima biti regulisana u okviru opštih sistemskih zakona koji regulišu pojedine oblasti ili će se regulisati jednim „omladinskim” lex specialis zakonom. Izrazita specifičnost omladinskog sektora i iskustvo da specifičnosti uvek ostanu izvan opšteg zakona, ukazuju da je potrebno posebnim zakonom urediti sva ona pitanja koja su od posebnog značaja za efikasno i skladno funkcionisanje ove oblasti u Republici Srbiji, i to na način da zakonska rešenja prate, s jedne strane, potrebe i interese omladinskog sektora danas na teritoriji naše zemlje ali i da, s druge strane, budu u duhu i u skladu sa tendencijama i načinom uređenja ove oblasti koji postoji na nivou Evropske unije.

Poslednjih godina na evropskom nivou uočena je potreba donošenja zakona koji se odnose na uređenje različitih oblasti omladinske politike, pa su tako doneti

zakoni i u Finskoj, Slovačkoj, Letoniji, Bosni i Hercegovini i Sloveniji. Donošenjem ovakvog zakona, Republika Srbija još jednom potvrđuje spremnost da se ide u susret potrebama mladih u Republici Srbiji, kao i da se prate osnovne smernice evropske omladinske politike iskazane kroz dokumenta kao što su „Agenda 2020” Saveta Evrope, Strategija za mlade EU „Mladi -ulaganje i osnaživanje”, kao i strategija „Evropa 2020”, u kojoj je značaj mladih i sistemskog bavljenja mladima posebno istaknut kroz program „Mladi u pokretu”.

Upravo iz napred navedenih razloga, uvažavajući osobenosti omladinskog sektora, Zakon o mladima (u daljem tekstu: Zakon) reguliše određena specifična pitanja važna za oblast omladinskog sektora na poseban način u odnosu na rešenja koja postoje u „opštim” zakonima, kao i određena pitanja koja nisu uopšte regulisana propisima u Republici Srbiji, u skladu sa uporedno-pravnim iskustvima.

U koncipiranju predloženih rešenja pošlo se od sledećih ciljeva:

1. definisanje okvira i uslova za podršku mladima u organizovanju, društvenom delovanju, razvoju i ostvarivanju potencijala na ličnu i društvenu dobrobit;
2. definisanje piramidalne strukture omladinskog sektora, kako na državnom tako i nevladinom nivou, sa jasnim definisanjem nadležnosti, prava, obaveza i odgovornosti u zavisnosti od odgovarajućeg nivoa;
3. afirmacija autonomije omladinskih udruženja, udruženja za mlade i saveza čiji su ciljevi i oblast delovanja usmereni na mlade u regulisanju unutrašnjih odnosa;
4. definisanje uslova za obavljanje omladinskih aktivnosti, njihovo razgraničenje u zavisnosti od vrste aktivnosti i od toga da li je u pitanju većinska aktivnost mladih ili većinska aktivnost odraslih u interesu mladih;
5. ustanovljavanje sistema praćenja stanja u oblasti omladinskog sektora i informacionog sistema omladinskog sektora u Republici Srbiji;
6. formiranje Saveta za mlade Vlade;
7. unapređenje stručnog rada u oblasti omladinskog sektora radi što kvalitetnijeg realizovanja omladinske politike;
8. definisanje konzistentnog i transparentnog sistema finansiranja u oblasti omladinskog sektora iz javnih prihoda (budžet Republike, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave) i uspostavljanje kontrole trošenja na taj način dobijenih sredstava;
9. stvaranje osnova za donošenje i implementaciju dugoročne Nacionalne strategije za mlade.

OSNOVNA NAČELA NA KOJIMA SE ZAKON ZASNIVA

1. Načelo podrške mladima

Ovo načelo ima za cilj da ustanovi obavezu da svi, a posebno subjekti omladinske politike, u okviru svojih poslova i delokruga podržavaju društveno osnaživanje mladih na način utvrđen zakonom, Strategijom i drugim instrumentima omladinske politike.

2. Načelo jednakosti i zabrane diskriminacije

Koncepcija zakona bazira se na proklamaciji ideje da su svi mladi jednaki i da je zabranjeno svako neopravdano pravljenje razlike ili nejednako postupanje prema mladima, posredno ili neposredno, po bilo kom osnovu, a naročito po osnovu rase, pola, nacionalne pripadnosti, verskog ubeđenja, jezika, društvenog porekla, imovnog

stanja, članstva u političkim, sindikalnim i drugim organizacijama, psihičkog ili fizičkog invaliditeta, zdravstvenog stanja, fizičkog izgleda, seksualne orijentacije i drugog stvarnog, odnosno pretpostavljenog ličnog svojstva.

3. Načelo jednakih šansi

S obzirom da je afirmacija mladih i njihovo aktivno učestvovanje u svim oblastima društvenog života jedan od osnovnih ciljeva ovog zakona, ali da je to učešće i stepen angažovanja uslovljen sopstvenim izborom i sposobnostima mladih zakonom je propisano da mladi imaju pravo na jednake šanse i učešće u svim oblastima društvenog života u skladu sa sopstvenim izborom i sposobnostima.

4. Načelo jačanja svesti o značaju mladih i njihovoj društvenoj ulozi

Kako je kategorija mladih upravo glavna pokretačka snaga svakog društva i kako je za napredovanje u svim društvenim segmentima neophodno očuvati i stalno unapređivati interesovanje mladih da se usavršavaju i aktivno angažuju u svim sferama života polazeći od stvaranja uslova za svoju dobrobit, pa time i opštu, svi, a posebno subjekti omladinske politike, treba da podstiču i podržavaju jačanje svesti o značaju mladih i društvenoj ulozi mladih kroz realizaciju omladinske politike, o društvenom osnaživanju u cilju ostvarivanja dobrobiti mladih, o promociji i zaštiti njihovih interesa, kao i o potrebama i mogućnostima za aktivno učešće mladih u društvu.

5. Načelo aktivnog učešća mladih

Motivisanost mladih da učestvuju u društvenim tokovima i da sa svoje strane daju doprinos unapređenje društva može biti potpuna samo ukoliko svi, a posebno subjekti omladinske politike, obezbeđuju podsticajno okruženje i daju aktivnu podršku u realizaciji aktivnosti mladih, preduzimanju inicijative i njihovom smislenom uključivanju, na osnovu pune obaveštenosti, u procesu donošenja i sprovođenja odluka koje doprinose ličnom i društvenom razvoju.

6. Načelo odgovornosti i solidarnosti mladih

Kako je za kvalitetno, sveobuhvatno i uspešno funkcionisanje jedne oblasti potrebno utvrditi, s jedne strane, odgovarajući normativni okvir kojim se utvrđuju prava i s druge strane, obezbediti primenu tog normativnog okvira od strane subjekata na koji se isti odnosi ustanovljavanjem i određenih obaveza za te subjekte, ovim načelom proklamovano je da mladi treba da aktivno doprinose izgradnji i negovanju društvenih vrednosti i razvoju svoje zajednice, naročito putem različitih oblika volonterskih aktivnosti. Takođe, s obzirom da se upravo u periodu od 15 do 30 godine života ustanovljavaju i aktivni odnosi u širem društvenom okruženju koje, pored ostalih, čine i osobe sa invaliditetom i pripadnici nacionalnih manjina kao posebne socijalne kategorije, ovim načelom proklamovano je da mladi treba i da izražavaju solidarnost i posebnu brigu prema osobama sa invaliditetom, pripadnicima nacionalnih manjina i svim drugim licima i društvenim grupama koje mogu biti u riziku od diskriminacije odnosno diskriminatornog postupanja.

OBRAZLOŽENJE POJEDINIH VAŽNIJIH REŠENJA

OSNOVNE ODREDBE (čl. 1 – 9)

Osnovnim odredbama zakona uređen je: *predmet* zakona koji predstavlja skup mera i aktivnosti koje preduzimaju Republika Srbija, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave i koje imaju za cilj unapređivanje društvenog položaja mladih i stvaranje uslova za ostvarivanje potreba i interesa mladih u svim oblastima koje su od interesa za mlade; *cilj* zakona koji je definisan kao stvaranje uslova za podršku mladima u organizovanju, društvenom delovanju, razvoju i ostvarivanju potencijala na ličnu i društvenu dobrobit; *omladinska politika i omladinski sektor* tako da omladinska politika predstavlja ukupnost svih mera i aktivnosti državnih organa,

ustanova, udruženja i drugih subjekata koje su usmerene na poboljšanje i unapređivanje položaja mladih, dok omladinski sektor obuhvata sve oblasti u kojima se obavljaju omladinske aktivnosti, a koje su definisane opštim ciljevima Strategije; *značenje pojedinih izraza i načela.*

NACIONALNA STRATEGIJA ZA MLADE (čl. 10– 12)

S obzirom na činjenicu da je u momentu izrade ovog zakona prvi put doneta Nacionalna strategija za mlade, u tekst Zakona unete su odredbe koje se odnose na Strategiju. Strategiju donosi Vlada na predlog Ministarstva, na period od šest godina s tim da u pripremi i realizaciji Strategije učestvuju mladi, Ministarstvo, ministarstva nadležna za posebne oblasti u omladinskom sektoru i svi drugi subjekti omladinske politike. Ministarstvo usmerava i prati sprovođenje Strategije na lokalnom nivou. Takođe, Zakonom je propisano da svi subjekti omladinske politike deluju u skladu sa principima Strategije. Strategijom se naročito uređuje: aktivno učešće mladih u društvenom životu, obezbeđivanje ostvarivanja prava mladih na jednake šanse, informisanje mladih, podsticanje i vrednovanje izuzetnih postignuća mladih, podsticanje i razvijanje formalnog i neformalnog obrazovanja, podsticanje i stimulisanje zapošljavanja i samozapošljavanja mladih i omladinskog preduzetništva, unapređivanje bezbednosti mladih, održivog razvoja i zdrave životne sredine, očuvanje i unapređivanje zdravlja mladih i druge aktivnosti i oblasti od značaja za mlade. Zakon predviđa da se realizacija Strategije finansira iz budžeta Republike Srbije, kao i iz budžeta autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave, a da u skladu sa Strategijom, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave utvrđuju akcione planove za sprovođenje Strategije na svojoj teritoriji i obezbeđuju sredstva za realizaciju tih planova u svom budžetu.

UDRUŽENJA KOJA SPROVODE OMLADINSKE AKTIVNOSTI (čl. 13-15)

Zakonom je ustanovljena podela udruženja na *udruženja mladih* i *udruženja za mlade*.

Radi obavljanja omladinskih aktivnosti u cilju unapređenja uslova za lični i društveni razvoj mladih prema njihovim potrebama i mogućnostima i uključivanja mladih u društveni život zajednice i njihovog informisanja osnivaju se udruženja koja sprovode omladinske aktivnosti i ona mogu biti, s jedne strane, udruženje mladih koje predstavlja udruženje koje je upisano u registar i deluje u skladu sa zakonom kojim se uređuje osnivanje i pravni položaj udruženja, a čije članstvo čine najmanje dve trećine mladih i čiji su ciljevi ili oblast ostvarivanja ciljeva usmereni na mlade, u skladu sa ovim zakonom, a sa druge strane, udruženje za mlade koje predstavlja svako drugo udruženje koje je upisano u registar i deluje u skladu sa zakonom kojim se uređuje osnivanje i pravni položaj udruženja, a čiji su ciljevi ili oblast ostvarivanja ciljeva, pored ostalog, usmereni i na mlade, u skladu sa ovim zakonom. I udruženja mladih i udruženja za mlade upisuju se u registar udruženja koje vodi nadležni organ, u skladu sa zakonom.

Pored ove dve vrste udruženja Zakon prepoznaje i tzv. neformalno udruženje koje je definisano kao udruženje čiji su ciljevi ili oblast ostvarivanja ciljeva usmereni na mlade, u skladu sa ovim zakonom, a koje deluje u skladu sa zakonom kojim se uređuje osnivanje i pravni položaj udruženja.

Dalje, u skladu sa zakonom kojim se uređuje osnivanje i pravni položaj udruženja, Zakon definiše *saveze udruženja mladih* i *udruženja za mlade*. Naime, sva registrovana udruženja mladih i udruženja za mlade mogu se, radi ostvarivanja zajedničkih ciljeva i interesa, udruživati u saveze čiji su ciljevi i oblast ostvarivanja ciljeva usmereni na mlade (u daljem tekstu: *savezi*), s tim da se na osnivanje, upis u registar i delovanje saveza shodno primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje osnivanje i pravni položaj udruženja.

Pored toga, Zakon ustanovljava i kategorijume za sticanje statusa tzv. krovnog saveza. Naime, s obzirom da krovni savez predstavlja najviši oblik organizovanja u oblasti omladinskog sektora i zapravo je reprezent u ovoj oblasti Zakonom su predviđeni posebni uslovi za osnivanje ovih saveza. Tako, status krovnog saveza stiče onaj savez u koga se udruži najmanje 60 registrovanih udruženja mladih, udruženja za mlade i saveza koji imaju sedišta na teritoriji najmanje 2/3 upravnih okruga u Republici Srbiji i koji najmanje dve godine sprovode omladinske aktivnosti u više jedinica lokalne samouprave. Pored toga, kako bi krovni savez zaista bio reprezent mladih u svakom smislu te reči Zakonom je postavljen i jedan dodatni uslov za sticanje statusa krovnog saveza, a to je da napred navedene članice ovakvog saveza moraju da okupljaju najmanje 2000 individualnih članova od kojih je najmanje 2/3 mladih. Takođe, Zakonom je propisano da ministarstvo nadležno za poslove omladine i sporta (u daljem tekstu: Ministarstvo), na osnovu evidencije koju vodi, u skladu sa zakonom, izdaje savezu potvrdu o ispunjenosti uslova za sticanje statusa krovnog saveza, čime se otklanja mogućnost fingiranja ovog statusa od strane saveza. Uloga jednog ovakvog saveza jeste da predstavlja i zastupa interese svojih članova, predlaže kandidate za Savet za mlade Vlade i neposredno je uključen u proces izrade i sprovođenje Strategije i drugih dokumenata iz oblasti omladinske politike.

Dalje, Zakonom je propisano da radi organizovanog i sistemskog praćenja stanja u oblastima omladinskog sektora i praćenja sprovođenja omladinske politike, kao i finansiranja programa i projekata od javnog interesa u oblastima omladinskog sektora, a na osnovu podataka organa nadležnog za njihovu registraciju i podataka koje dostavljaju udruženja, Ministarstvo vodi jedinstvenu evidenciju gore navedenih udruženja i saveza, u skladu sa zakonom. Takođe, Zakonom je propisano koje podatke ova evidencija naročito sadrži, kao i da sadržinu i način vođenja jedinstvene evidencije bliže uređuje ministar nadležan za poslove omladine (u daljem tekstu: ministar).

SAVET, KANCELARIJA I AGENCIJA ZA MLADE (čl. 16-19)

Kako je jedan od osnovnih ciljeva ovog zakona uvođenje sistemske brige o mladima, Zakonom je predviđeno da radi podsticanja i usklađivanja aktivnosti u vezi sa razvojem, ostvarivanjem i sprovođenjem omladinske politike i predlaganja mera za unapređivanje omladinske politike, Vlada, na predlog Ministarstva, u skladu sa propisima kojima se uređuje rad Vlade, obrazuje Savet za mlade kao savetodavno telo. Tako formiran, Savet za mlade čine predstavnici organa državne uprave u čijem su delokrugu oblasti od interesa za mlade, pokrajinskog organa uprave nadležnog za pitanja mladih, udruženja i saveza iz čl. 13. i 14. ovog zakona, lokalnih kancelarija za mlade i ugledni stručnjaci čime se obezbeđuje da ovaj savet zaista predstavlja reprezentativno telo svih relevantnih subjekata koji su uključeni u realizaciju omladinske politike. Pored toga, kako bi se ojačala uloga mladih propisano je da predstavnici mladih čine najmanje 1/3 članstva Saveta za mlade, iz redova udruženja i savezi iz čl. 13. i 14. ovog zakona.

Takođe, zakonom je otvorena mogućnost, ne i obaveza, da se ovakva vrsta saveta osnuje na nižim nivoima vlasti (pokrajinskom i na nivou jedinice lokalne samouprave). Naime, radi usklađivanja aktivnosti u vezi sa ostvarivanjem omladinske politike na teritoriji autonomne pokrajine, odnosno jedinice lokalne samouprave, nadležni organ autonomne pokrajine, odnosno jedinica lokalne samouprave, može osnovati pokrajinski, gradski, odnosno opštinski savet za mlade.

Dalje, kako je postojanje kancelarija za mlade na nivou jedinica lokalne samouprave danas nesporno kao i njihova uloga i značaj za oblast omladinskog sektora, s jedne strane, ali s obzirom da potrebe i mogućnosti jedinica lokalne samouprave nisu ujednačene u ovoj oblasti, s druge strane, Zakonom je propisana

mogućnost, ne i obaveza, da radi obezbeđivanja uslova za aktivno uključivanje mladih u život i rad društvene zajednice, osnaživanje mladih, pružanja podrške organizovanju različitih društvenih aktivnosti mladih, učenju i kreativnom ispoljavanju potreba mladih, jedinica lokalne samouprave može, u okviru svojih ovlašćenja, potreba i mogućnosti, osnovati kancelariju za mlade koja se finansira iz budžeta jedinice lokalne samouprave, kao i iz drugih izvora u skladu sa zakonom, a čije se aktivnosti realizuju na osnovu lokalnih akcionih planova za mlade, koji se donose u okvirima Strategije. Naime, cilj Zakona po ovom pitanju jeste da faktičkoj egzistenciji kancelarija za mlade da održi institucionalni okvir, kao i da istakne značaj ovakvog oblika organizovanja mladih na nivou jedinice lokalne samouprave.

Takođe, Zakon je prepoznao potrebu da se u ovoj oblasti prate evropski tokovi i to na način na koji se to radi u svim zemljama članicama Evropske unije – formiranjem posebnog tela za sprovođenje evropskih programa za mlade. Ipak, s obzirom na specifičan status naše zemlje i na činjenicu da opšti režim važi samo za članice Evropske unije, dok sve ostale zemlje moraju ispuniti posebne uslove, zakonsko opredeljenje jeste da se za realizaciju programa za mlade Evropske unije i drugih programa koji se odnose na mlade obrazuje agencija u skladu sa posebnim zakonom kada se za to ispune odgovarajući uslovi (kada Republika Srbija dobije status kandidata za članstvo u Evropskoj uniji).

Potreba za formiranjem agencije za mlade u zemljama članicama Evropske unije i onima sa statusom kandidata ogleda se u činjenici da je agencija za mlade implementator programa za mlade Evropske unije na nacionalnom nivou, a da se kroz navedeni program promoviše aktivno učešće mladih, razvijaju solidarnost i tolerancija, jača uzajamno razumevanje, ohrabruje saradnja na nivou Evrope i razvija kvalitetan sistem podrške za omladinske aktiviste i organizacije. Formiranje agencije za mlade doprinosi povećanju mobilnosti mladih, razvoju neformalnog obrazovanja i podsticanju interkulturnog dijaloga među mladima, što daje dodatni podsticaj zemljama članicama i kandidatima za članstvo da se ozbiljno bave pitanjima formiranja i rada agencije za mlade. Ovakvo blagovremeno planiranje osnivanja agencije za mlade pokazuje dugoročno opredeljenje Republike Srbije da bude punopravni akter na evropskoj omladinskoj sceni, kao i spremnost da se posveti kvalitetnom ispunjavanju obaveza vezanih za dobijanje statusa kandidata, a potom i članstvo u Evropskoj uniji

FINANSIRANJE PROGRAMA I PROJEKATA OD JAVNOG INTERESA U OBLASTIMA OMLADINSKOG SEKTORA (čl. 20 -26)

U delu Zakona posvećenom finansiranju programa i projekata od javnog interesa u oblastima omladinskog sektora regulisana su dva pitanja: 1) za koje programe i projekte od javnog interesu oblastima omladinskog sektora se obezbeđuju sredstva u budžetu Republike Srbije, odnosno šta se smatra potrebama i interesima mladih u oblastima omladinskog sektora koje se zadovoljavaju u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave; 2) na koji način se vrši izbor programa ili projekata koji će se finansirati iz javnih prihoda.

U pogledu finansiranja programa i projekata od javnog interesa u oblastima omladinskog sektora za koja se sredstva obezbeđuju u budžetu Republike Srbije, odnosno šta se smatra potrebama i interesima mladih u oblastima omladinskog sektora koje se zadovoljavaju u autonomnim pokrajinama i jedinicama lokalne samouprave, predložena rešenja su uglavnom definisana u skladu sa uporednopravnim rešenjima i inputima dobijenim od predstavnika ovog sektora tokom nastajanja Zakona.

U budžetu Republike Srbije obezbeđuju se sredstva za finansiranje programa i projekata od javnog interesa u oblastima omladinskog sektora kojima se: obezbeđuju uslovi za razvoj i unapređivanje omladinskih aktivnosti kroz podsticanje

mladih da aktivno učestvuju u društvenim tokovima; podstiču udruženja mladih, udruženja za mlade i savezi da učestvuju u sprovođenju omladinskih aktivnosti i ostvarivanju ciljeva Strategije; mladi informišu o pitanjima od značaja za mlade i izdaju publikacije od značaja za mlade; podstiče karijerno vođenje i savetovanje mladih i organizuju obuke, seminari i manifestacije od značaja za zapošljavanje, samozapošljavanje i preduzetništvo mladih; podstiče neformalno obrazovanje mladih u oblastima omladinskog sektora i razvija kvalitet neformalnog obrazovanja mladih; vrši društveno osnaživanje mladih, naročito kroz podsticanje volonterizma i omladinskog rada i izgradnju kapaciteta udruženja mladih; mladi podstiču za aktivno i kvalitetno provođenje slobodnog vremena, negovanje zdravih i bezbednih stilova života, kao i za zadovoljavanje potreba mladih u oblasti kulture; podstiče aktivnost mladih u oblastima omladinskog sektora na lokalnom nivou kroz podršku realizaciji lokalnih akcionih planova za mlade i programa i projekata lokalnih kancelarija za mlade; sprovode istraživanja o položaju i potrebama mladih u Republici Srbiji; realizuje i afirmiše međunarodna saradnja u oblastima omladinskog sektora i pruža podrška mladim talentima kroz nagrađivanje, stipendiranje i usavršavanje učenika i studenata.

Za finansiranje podrške mladim talentima kroz nagrađivanje, stipendiranje i usavršavanje učenika i studenata, sredstva u budžetu Republike Srbije obezbeđuju se u okviru budžetskog fonda koji je Vlada osnovala za te namene (u daljem tekstu: Fond za mlade talente), u skladu sa zakonom kojim se uređuje budžetski sistem.

Finansiranje i sufinansiranje programa i projekata od javnog interesa u oblastima omladinskog sektora

U koncipiranju predloženih rešenja, Zakon je pošao od odgovarajućih uporednopravnih iskustava, kao i odredbi Zakona o budžetskom sistemu, kojim je propisano da se prilikom izvršenja budžeta moraju poštovati principi efikasnosti i ekonomičnosti, potpunosti, tačnosti i jedinstvene budžetske klasifikacije. Finansiranje i sufinansiranje programa i projekata od javnog interesa u oblastima omladinskog sektora ostvaruje se kroz finansiranje ili sufinansiranje programa i projekata koje realizuju nosioci programa i projekata, i to:

- 1) udruženja mladih, udruženja za mlade i savezi u oblasti omladinskog sektora;
- 2) lokalne samouprave;
- 3) ustanove, naučnoistraživački instituti i druga pravna lica sa sedištem u Republici Srbiji.

Podrška mladim talentima kroz nagrađivanje, stipendiranje i usavršavanje učenika i studenata ostvaruje se kroz finansiranje učenika i studenata u skladu sa uslovima iz ovog zakona.

Kako bi se izbegla mogućnost dvostrukog finansiranja istog programa, odnosno projekta, Zakonom je propisano da nosilac programa i projekata od javnog interesa u oblastima omladinskog sektora ne može za finansiranje istih aktivnosti da koristi istovremeno sredstva iz republičkog, pokrajinskog i lokalnog budžeta.

Uslovi za finansiranje, sufinansiranje i sprovođenje programa i projekata

Kako je finansiranje i sufinansiranje programa i projekata u oblastima omladinskog sektora zapravo proces plasiranja budžetskih sredstava potrebno je da se nedvosmisleno ustanove pravila za svaku od faza koje prate ovaj proces. Tako, Zakonom su propisani kako uslovi za finansiranje, sufinansiranje i sprovođenje programa i projekata, tako i sankcije ukoliko se nosioci programa i projekata ne pridržavaju Zakonom propisanih pravila za realizaciju ovog procesa. Naime, udruženja mladih, udruženja za mlade i savezi, kao i ustanove, naučnoistraživački

instituti i druga pravna lica moraju da budu registrovani na teritoriji Republike Srbije u skladu sa zakonom, dok lokalne samouprave moraju da imaju osnovanu kancelariju za mlade. Dalje, korisnici sredstava Fonda za mlade talente moraju da budu državljani Republike Srbije ili da imaju status izbeglice i da imaju prebivalište u Republici Srbiji, odnosno boravište - za lica koja imaju status izbeglice, kao i da ispunjavaju druge uslove predviđene aktom o osnivanju tog budžetskog fonda.

Takođe, Zakonom je propisano da se finansiranje ili sufinansiranje navedenih programa i projekata vrši na osnovu javnog konkursa, u skladu sa sredstvima utvrđenim u budžetu Republike Srbije za finansiranje javnog interesa u oblastima omladinskog sektora, a da ministar, u skladu sa propisima kojima se uređuje državna uprava, rešenjem obrazuje radnu grupu - Komisiju za stručni pregled podnetih predloga programa i projekata za finansiranje. Ministar, na predlog Komisije, utvrđuje koji će se programi i projekti od javnog interesa u oblastima omladinskog sektora finansirati ili sufinansirati iz sredstava budžeta Republike Srbije i na zvaničnoj internet prezentaciji objavljuje spisak svih učesnika u postupku, odobrenih programa i projekata, sa iznosom odobrenih sredstava, kao i spisak odobrenih stipendija i nagrada. Sa nosiocem programa ili projekta kojem se dodele finansijska sredstva Ministarstvo zaključuje ugovor o realizovanju programa ili projekata od značaja za mlade u oblastima omladinskog sektora, s tim da ukoliko se nosilac programa ili projekta ne odazove pozivu za zaključenje ugovora u roku od osam dana od dana prijema poziva, smatraće se da je odustao od predloga programa ili projekta. Pored toga, Zakonom je uvedena i kontrola realizacije programa i projekata pa tako nosilac odobrenog programa ili projekta je dužan da na zahtev Ministarstva, a najmanje jednom godišnje dostavi izveštaj o realizaciji programa ili projekta i utrošku sredstava, pri čemu je kao sankcija za nepoštovanja ove obaveze propisano da Ministar može obustaviti dalje finansiranje programa ili projekta nosiocu odobrenog programa ili projekta koji ne dostavi izveštaj u predviđenom roku. Pored toga, nosilac odobrenog programa ili projekta dužan je da, u slučaju nenamenske upotrebe sredstava izvrši povraćaj ukupno dodeljenog novčanog iznosa davaocu sredstava. Takođe, nosilac odobrenog programa ili projekata dužan je da čuva evidenciju, odnosno dokumentaciju koja se odnosi na realizovanje tog programa ili projekta, u skladu sa zakonom. Ministar bliže uređuje način odobrenja programa i dodele sredstava, izgled i sadržinu obrasca za konkurisanje i dokumentaciju koja se uz predlog projekta ili programa podnosi, sadržinu i izgled izveštaja o realizaciji programa ili projekta, način praćenja realizacije odobrenih programa i projekata.

Ostvarivanje potreba i interesa mladih u oblastima omladinskog sektora u autonomnoj pokrajini

Finansiranje potreba i interesi mladih u oblastima omladinskog sektora u autonomnoj pokrajini vrši se u skladu sa interesima, potrebama autonomne pokrajine i njenim ekonomskim mogućnostima, i to za: obezbeđivanje uslova za učešće mladih u izradi i sprovođenju pokrajinskog akcionog plana za mlade; podsticanje mladih da aktivno učestvuju u društvenim tokovima kroz afirmaciju i podršku omladinskih aktivnosti na teritoriji autonomne pokrajine; podsticanje udruženja mladih, udruženja za mlade i saveza u oblasti omladinskog sektora da učestvuju u sprovođenju omladinske politike uključujući izgradnju kapaciteta udruženja mladih, na teritoriji autonomne pokrajine i za organizaciju obuka, seminara, konferencija i manifestacija iz oblasti omladinske politike koji su od posebnog interesa za autonomnu pokrajinu.

Za ostvarivanje potreba i interesa mladih u oblastima omladinskog sektora u autonomnoj pokrajini obezbeđuju se sredstva u budžetu autonomne pokrajine, a nadležni organ autonomne pokrajine bliže uređuje uslove i način dodele sredstava iz budžeta autonomne pokrajine, odnosno odobrenja projekata za ostvarivanje potreba i interesa građana u oblasti omladinske politike na teritoriji autonomne pokrajine i način javnog objavljivanja podataka o predloženim programima i projektima za

finansiranje, odobrenim programima i projektima i realizaciji odobrenih programa i projekata.

Ostvarivanje potreba i interesi mladih u oblastima omladinskog sektora u jedinicama lokalne samouprave

Finansiranje potreba i interesa mladih u jedinicama lokalne samouprave vrši se u skladu sa interesima i potrebama jedinice lokalne samouprave i njenim ekonomskim mogućnostima, i to za: podsticanje mladih da aktivno učestvuju u društvenim tokovima kroz afirmaciju i podršku omladinskim aktivnostima, omladinskom radu i neformalnom obrazovanju na teritoriji jedinice lokalne samouprave; podsticanje udruženja mladih, udruženja za mlade i saveza u oblasti omladinskog sektora da učestvuju u sprovođenju omladinske politike uključujući izgradnju kapaciteta udruženja mladih, na teritoriji lokalne samouprave; stvaranje uslova za osnivanje i rad kancelarije za mlade, klubova za mlade, omladinskih centara i drugih ustanova za mlade; aktivnosti ustanova za mlade preko kojih se ostvaruje opšti interes u oblasti omladinske politike, a koji su osnovani od strane lokalne samouprave; obezbeđivanje uslova za učešće mladih u izradi i sprovođenju lokalnog akcionog plana za mlade; stvaranje uslova za aktivno i kvalitetno provođenje slobodnog vremena mladih, bavljenje sportom, negovanje zdravih i bezbednih stilova života, sprovođenje volonterskih aktivnosti, organizaciju obuka, seminara i manifestacija od značaja za zapošljavanje i usavršavanje mladih, kao i za potrebe mladih u oblasti kulture i za podršku aktivnostima i projektima kojima se podstiče održivi razvoj i zaštita životnog okruženja.

Za ostvarivanje potreba i interesa mladih u oblastima omladinskog sektora u jedinicama lokalne samouprave obezbeđuju se sredstva u budžetu jedinice lokalne samouprave, a nadležni organ jedinice lokalne samouprave bliže uređuje uslove i način dodele sredstava jedinice lokalne samouprave, odnosno odobrenja projekata za zadovoljenje potreba građana u oblasti omladinske politike na teritoriji jedinice lokalne samouprave i način javnog objavljivanja podataka o predloženim programima i projektima za finansiranje, odobrenim programima i projektima i realizaciji odobrenih programa i projekata.

NADZOR (član 27)

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrši Ministarstvo.

PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE (čl. 28 – 29)

U okviru ovih odredaba Zakona propisani su rokovi u kojima će se doneti propisi za sprovođenje Zakona, kao i stupanje na snagu.

SREDSTVA POTREBNA ZA PRIMENU ZAKONA

Za primenu ovog zakona nije potrebno u 2011. godini obezbediti dodatna sredstva u budžetu Republike Srbije, dok će se sredstva za 2012. i 2013. godinu obezbeđivati u skladu sa primanjima i fiskalnim mogućnostima budžeta Republike Srbije, a na predlog Ministarstva omladine i sporta, za realizaciju omladinske politike u oblastima omladinskog sektora u skladu sa zakonom i drugim aktima i izvršavanje svih poslova iz delokruga rada ovog ministarstva.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI SA STRATEŠKIM DOKUMENTOM

Nacrt zakona usklađen je sa Nacionalnom strategijom za mlade („Službeni glasnik RS”, broj 55/08) i Akcionim planom za sprovođenje Nacionalne strategije za mlade („Službeni glasnik RS”, broj 7/09).

**IZJAVA O PREDVIĐENOSTI NACRTA ZAKONA GODIŠNJIM PLANOM
RADA VLADE**

Donošenje ovog zakona utvrđeno je Planom rada Vlade za 2011. godinu.